Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

26 234 Vergaderingen Interim Committee en Development Committee

Nr. 180 BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 november 2015

Hierbij zend ik u het verslag van de jaarvergadering van het *International Monetary and Financial Committee* (IMFC). De vergadering vond op 9 en 10 oktober plaats in Lima. De inzet van de kiesgroep in de IMFC vergadering, alsook het IMFC communiqué zijn bijgevoegd[1].

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem

[1] Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

kst-26234-180
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2015

Verslag jaarvergadering IMF op 9 en 10 oktober in Lima

Op vrijdag 9 en zaterdag 10 oktober vond in Lima de jaarvergadering van het IMF en de Wereldbank plaats. De Belgische gouverneur van de Nationale Bank van België (NBB), Jan Smets, vertegenwoordigde de Nederlands- Belgische kiesgroep tijdens de formele onderdelen van het International Monetary and Financial Committee (IMFC). De conclusies van het IMFC stonden dit keer vooral in het teken van het herstel van de wereldeconomie, dat op de korte termijn belemmerd wordt door de lagere groei in de opkomende economieën. De uitdagingen voor de toekomst zijn volgens het IMF in toenemende mate structureel. Versterking van de potentiële groei is mondiaal een prioriteit.

Economische situatie

Het IMF ging zoals gebruikelijk tijdens de Jaarvergadering in op de mondiale groeivooruitzichten. Het Fonds was somberder dan afgelopen voorjaar en benadrukte dat de economische groei dit jaar met 3,1 procent lager uitvalt dan vorig jaar. Toen groeide de wereldeconomie met 3,4 procent. Deze terugval wordt met name veroorzaakt door lagere groeicijfers in verschillende opkomende economieën, waaronder China, Brazilië en Rusland. Het herstel in de VS en Europa zet door, aangemoedigd door de lage grondstofprijzen. Hierdoor leveren de ontwikkelde economieën weer een belangrijke bijdrage aan de groei van de wereldeconomie. De ontwikkelingslanden laten wisselende resultaten zien. Veel grondstoffenexporteurs zien hun groei dalen als gevolg van de lage grondstofprijzen, terwijl importeurs hiervan profiteren. Ook is er een aantal opkomende economieën die in toenemende mate geplaagd worden door structurele problemen.

Managing Director Lagarde van het IMF had in haar speech voor het IMFC aandacht voor twee belangrijke transities: de overgang van China naar een groeimodel gebaseerd op consumptie en diensten en de verwachte aanpassing van het monetair beleid in de VS. Beide transities zijn volgens het IMF noodzakelijk en wenselijk, maar kunnen gepaard gaan met spillovers en volatiliteit waar de leden op voorbereid dienen te zijn. De opkomende economieën en ontwikkelingslanden zijn momenteel het meest kwetsbaar voor deze spillovers, doordat vooral deze landen de afgelopen jaren geprofiteerd hebben van ruime financieringscondities en een sterke vraag vanuit China. Het IMFC heeft de transitie van de Chinese economie verwelkomd en de autoriteiten aangemoedigd om de hervormingen naar een meer marktgeleide economie voort te zetten. Aandacht was er ook voor de toegenomen risico's voor de financiële stabiliteit als gevolg van het langdurig accommoderend monetair beleid in de VS, Europa en Japan. De verwachte stijging van de rente in de VS kan tegelijkertijd spillovers met zich mee brengen door grotere volatiliteit in kapitaalstromen. Met name de opkomende economieën kunnen hierdoor geraakt worden.

Nederland heeft tijdens de Jaarvergadering benadrukt dat er inderdaad risico's zijn voor de wereldeconomie, maar dat het tegelijkertijd van belang is om niet al te somber te zijn over de vooruitzichten om te voorkomen dat er een eigen waarheid gecreëerd wordt. Er is immers ook positief nieuws te melden. In veel ontwikkelde landen, waaronder in Europa, is het vertrouwen toegenomen, met name daar waar stevige hervormingsprogramma's zijn uitgevoerd. Een aantal grote opkomende economieën gaat grote uitdagingen tegemoet, maar er zijn ook landen die nog steeds sterk presenteren zoals India. De opkomende economieën die hun groei het meest achteruit zien gaan, zijn door structurele zwaktes het kwetsbaarst voor externe schokken. De Chinese economie gaat door een

lastige transitie, die waarschijnlijk niet zonder hort of stoot zal verlopen, maar de autoriteiten tonen een grote bereidheid om de economie te hervormen en er is genoeg potentieel om verder te groeien.

Beleidsuitdagingen

Om de uitdagingen in de wereldeconomie het hoofd te bieden, benadrukte het IMF tijdens de Jaarvergadering een aantal beleidsmaatregelen. Het aanjagen van de groei is onverminderd van belang om het herstel van de wereldeconomie op korte termijn kracht bij te zetten. Het IMFC riep de ontwikkelde economieën op hun accommoderend monetair beleid voort te zetten en, waar mogelijk, budgettair beleid flexibel in te zetten. De extra stimulus zou echter niet ten koste mogen gaan van de schuldhoudbaarheid. Ook deed het IMF een oproep aan de leden om op de korte termijn meer aandacht te besteden aan de weerbaarheid en schokbestendigheid van de wereldeconomie. Ook Nederland heeft deze boodschap aangehaald. De schuldenniveaus in veel ontwikkelde economieën als gevolg van de crisis zijn nog steeds te hoog, ondanks de afbouw van schulden. Verschillende opkomende economieën hebben bovendien hun overheidsschulden de afgelopen jaren fors zien stijgen als gevolg van budgettaire stimulus. In plaats van meer te investeren, zou de focus daarom moeten liggen op het groeivriendelijker maken van publieke uitgaven.

Het IMF heeft steeds meer aandacht voor de structurele uitdagingen waar landen mee geconfronteerd worden. Dit was in Lima goed merkbaar, waar het IMFC benadrukte dat zowel in de ontwikkelde als opkomende economieën structurele hervormingen van belang zijn om de potentiële groei te versterken. Ook voor Nederland was dit een van de belangrijkste boodschappen. Versterking van de potentiële groei is wereldwijd een uitdaging. Het wordt namelijk steeds lastiger om de bronnen voor economische groei uit het verleden aan te wenden. Economische groei is daarbij niet een op zichzelf staand doel, maar dient de sociale welvaart te vergroten en niet ten koste te gaan van de gelijkheid in een samenleving. Er moet een extra push komen voor structurele hervormingen, die hieraan bijdragen.

Daarnaast heeft Nederland benadrukt dat in het Eurogebied specifiek structurele hervormingen van belang zijn om de muntunie te versterken. Hervormingen kunnen een positieve bijdrage leveren aan het concurrentievermogen en de schokbestendigheid van Eurozone landen. Verschillende stappen in de goede richting zijn reeds gezet. Eurolanden hebben de kosten op arbeid onlangs verlaagd. Daarnaast heeft de hervorming van de financiële sector door de oprichting van de bankenunie er Eurozone breed voor gezorgd dat financiële risico's zijn afgenomen. Het principe van de *bail-in* draagt bovendien via grotere marktdiscipline bij aan een efficiëntere allocatie van middelen, wat een positief effect zal hebben op de welvaart. Ook de komende tijd dient het Eurogebied te blijven werken aan structurele en institutionele uitdagingen, ondermeer in het kader van de voorstellen van het *Five Presidents Report*.

Rol van het IMF

Tijdens de Jaarvergadering kwam de stand van zaken met betrekking tot de hervorming van de quota en het bestuur van het IMF kort aan bod. De IMF leden hebben wederom hun grote teleurstelling uitgesproken over het gebrek aan vooruitgang en de VS nogmaals opgeroepen om de hervormingen uit 2010 te ratificeren, zodat de opkomende economieën een grotere stem krijgen in het IMF. In de tussentijd is de IMF Raad van

Bewindvoerders gevraagd om zo spoedig mogelijk een interim oplossing uit te werken.
Vrij veel aandacht ging er dit keer uit naar de rol die het IMF kan vervullen bij mondiale beleidsuitdagingen. Het IMFC heeft benadrukt dat het IMF een belangrijke bijdrage kan leveren aan het beoordelen van de macro-economische effecten van migratie en klimaatverandering. Zo zou het Fonds in zijn surveillance aandacht kunnen besteden aan de structurele en budgettaire uitdagingen als gevolg van de huidige vluchtelingencrisis. Via het leeninstrumentarium en technische assistentie kan het IMF tevens hulp bieden aan kwetsbare landen en regio's. In het kader van de post-2015 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN, werkt het IMF bijvoorbeeld aan het mobiliseren van publieke middelen door de capaciteit voor belastingheffing in ontwikkelingslanden te versterken. Nederland heeft benadrukt dat het IMF een belangrijke rol heeft in de multilaterale aanpak van de economische en financiële aspecten van mondiale beleidsuitdagingen. Het Fonds dient haar kennis en expertise in te zetten in samenwerking met de andere Internationale Financiële Instellingen, met name de Wereldbank.

Daarnaast werd er aandacht besteed aan het mondiaal financieel vangnet waar het IMF een belangrijke rol in vervult. De opkomende economieën vroegen in Lima aandacht voor versterking van het vangnet met het oog op de IMF beleidsevaluatie van het internationaal monetair systeem, die voor het eind van dit jaar op de planning staat. De directe aanleiding voor dit verzoek is de volatiliteit van kapitaalstromen, die als gevolg van een renteverhoging in de VS verder zal toenemen. Met name de opkomende economieën en ontwikkelingslanden die actief zijn op de kapitaalmarkten kunnen hierdoor in negatieve zin worden geraakt. Het IMF is met zijn middelen mondiaal een *lender of last resort* en als instelling er tevens voor verantwoordelijk dat er binnen het international monetair systeem sprake is van een goede aansluiting met regionale vangnetten en bilaterale instrumenten zoals swap Lines. Nederland heeft benadrukt dat het van belang is om de evaluatie van het IMF eerst af te wachten en vervolgens te bezien of additionele maatregelen noodzakelijk zijn.